

Музика першої половини ХІХ століття

Підготували учениці
9-Б класу Менес Юлія
та Барильчук Надія

Зміст

1

Що таке музика ?

2

Музика XIX століття

3

Музиканти та видатні композитори XIX століття

4

Висновки

5

Джерела використаної літератури

Що таке музика?

Музика (від грец. μουσική — мистецтво муз) — мистецтво організації музичних звуків, передовсім у часовій (ритм), звуковисотній і тембровій шкалі. Музичним може бути практично будь-який звук з певними акустичними характеристиками, які відповідають естетиці тої чи іншої епохи, та може бути відтвореним при виконанні музики. Джерелами такого звуку можуть бути: людський голос, музичні інструменти, електричні генератори тощо.

Музика XIX століття

У першій половині XIX століття музична культура України розвивалась у досить складних умовах. Основними концертними осередками були поміщицькі маєтки. Деякі великі власники земельних угідь, як М. Овсянико-Куликовський, В. Тарновський, Г. Галаган, Д. Ширай та інші, мали свої симфонічні оркестри, оперні та балетні трупи. Артистичний склад формувався переважно з кріпаків. Нерідко для керівництва музичною справою поміщики запрошували відомих музикантів, композиторів із за кордоном.

Музичні центри в панських маєтках відіграли певну історичну роль. Деякі оркестри продовжували своє існування і після скасування кріпацтва. Вони вплили на музичну культуру великих міст і збагатили її.

М. Овсянко-Куликовський

В. Тарновський

В. Галаган

Найбільші міста України - Київ, Харків, Одеса, Полтава, Львів - мали свої музичні традиції. У першій половині XIX століття їх культура розвивалась не так інтенсивно, як у наступні 60- 70-ті роки. Проте саме тут зароджувались і дали перші паростки демократичне мистецтво, література, наука. З відкриттям театрів, появою оперних труп, організацією концертного життя (хоч і не періодичного) починається вий етап культурного розвитку.

Київ. XIX століття

У розвитку музики значну роль відіграло відкриття університетів у Харкові та Києві. При харківському вузі були музичні класи, де велась регулярна підготовка професіональних кадрів. У Львові була відкрита консерваторія, і цей факт яскраво позначився на розвитку музичного життя

Львівська консерваторія на сьогоднішній день

Велике значення для дальшого розвитку музичного мистецтва мала нова українська література, засновником якої став Іван Котляревський. Його "Наталка Полтавка" і "Москаль-чарівник", як і твори Г. Квітки-Основ'яненка, Є. Гребінки та інших, зробили великі культурні зрушення. Ці п'єси були написані мовою, близькою й зрозумілою для народу. Вони розповідали про долю простих людей. Це були перші паростки нової демократичної культури. Дуже важливо відзначити, що ці твори включали у себе значну кількість пісень: п'єси ставились з музикою. Котляревський узагальнив багатовікову музично-театральну традицію і створив високохудожні, класичні твори. Композитори охоче обробляли музику до згаданих п'єс. Особливо цінною є обробка пісень з "Наталки Полтавки", зроблена композитором А. Барсидським. Пізніше "Наталка Полтавка" з музикою Лисенка, який у кінці століття - 1883 році - написав увертюру, антракти, створив супровід для пісень, стала класичним твором.

Музиканти та видатні композитори першої половини XIX століття

В українській музиці становлення музичної культури пов'язане, насамперед, з іменами С. Гулака-Артемовського, П. Ніщинського, М. Аркаса. В музиці цих композиторів б'є джерело народного життя, але в силу цілого ряду об'єктивних причин, професійні якості їх творчості ще не піднялися на рівень європейської культури.

С. Гулак-Артемовський

П. Ніщинський

М. Аркас

Визначною постаттю цього періоду є Семен Гулак-Артемівський. Прекрасний голос і музичний талант визначили його майбутнє. Видатний російський композитор Михайло Глінка, набираючи в Україні співаків для Придворної капели, взяв його з собою до Петербурга. Пізніше Гулак-Артемівський за допомогою Глінки виїхав в Італію, де вже через два роки успішно дебютував у Флорентійській опері.

“ Запорожець за Дунаєм “

Моцар
т

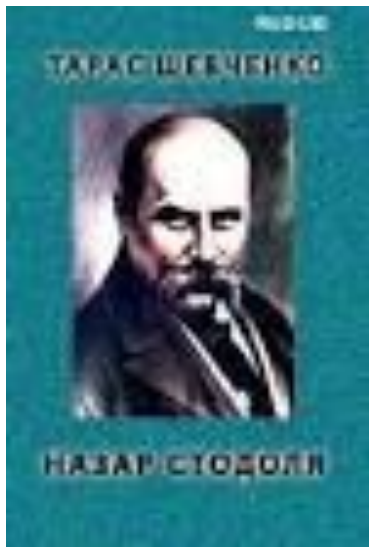
Вперше на великій оперній сцені прозвучали народні пісні й національні характери.

Вперше оспівана патріотична тема і відтворений сюжет з історії України - побут Запорізької Січі, козаків, які перебували під владою турецького султана.

Композитор змалював їх у романтичних традиціях, тому сюжет і образи нагадують красиву і, водночас, веселу мелодраму.

Звичайно ж, перебуваючи в серці оперного мистецтва - у Флоренції, Гулак-Артемовський відчув на собі його помітні впливи, зокрема музичних комедій

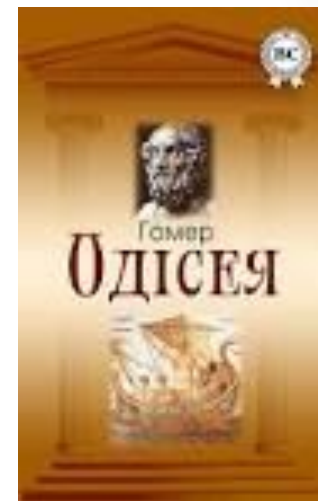
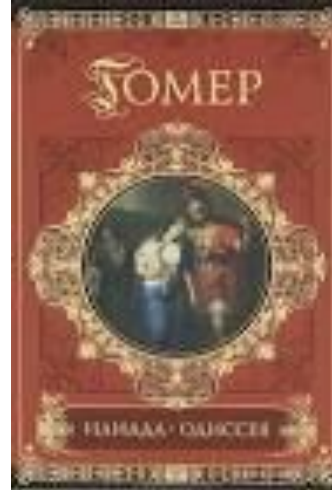
Моцарта, опери-серія та опери з діалогами, де ліричні й буфонні образи є провідними. Це свідчило, що українська музика, яка спиралася на певні професійні досягнення європейської культури, ставапа на шлях формування

Т. Шевченко " Назар
Стодоля "

У галузі оперної музики та музики до драматичних п'єс відомим сучасником Гулака-Артемовського був Петро Ніщинський. Насамперед, він - автор музики до Шевченкового "Назара Стодоля", а також найвідомішого свого твору - "Вечорниці", який є дивертисментом (частиною) "Назара Стодолі". "Вечорниці" складається з низки вокальних номерів у супроводі невеликого оркестру. Майже вся музика побудована на матеріалі народних пісень і танців.

Центральним номером "Вечорниць" є хор "Закувала та сива зозуля" - один з найкращих чоловічих хорів в українській музиці.

Як і більшість композиторів того часу, Н. Ніщинський не займався композиторською діяльністю як професіонал. Переважно його творчість не виходила за межі домашнього музикування. Основною ж діяльністю П.Ніщинського було викладання грецької, мови в гімназіях та перекладницька робота. Як знавцю класичної літератури йому належать перші українські переклади "Одісеї", "Іліади" Гомера та "Антігони" Софокла.

В історії української музики другої половини XIX ст. певну роль відіграв ще один композитор-аматор (аматор - у перекладі з французької "любитель") Микола Аркас (1853-1909). Як і Н. Ніщинський, М. Аркас не отримав спеціальної фахової композиторської підготовки. Коло його діяльності було надзвичайно різноманітним. Досить сказати, що він є автором популярної "Історії України". Але вроджена музикальність і творчий талант зумовили появу його музичних опусів (опус у перекладі з латинської - "твір"). В історії музики М. Аркас відомий як автор опери "Катерина", написаної за однойменною поемою Т. Шевченка. Це - перша в українській музиці опера на шевченківський текст. Рівень музичної підготовки не міг забезпечити створення повноцінного музично-сценічного твору. М. Аркасу допомагали професійні музиканти, які оркестрували оперу для малого складу

Висновок

Отже, для розвитку української музичної культури XIX сторіччя виняткового значення має опора на народну музику і демократичне спрямування. Як бачимо, фольклорні засади слугували формуванню навіть таких професійних жанрів, як опера, інструментальна п'єса.

Розвиток музичної культури України продовжувався в тому ж напрямку, але вже на засадах професійної творчості.

Джерела використаної літератури

- 1) wikipedia.org/wiki/Музика
- 2) http://pidruchniki.com/14050908/kulturologiya/muzika_xix

Дякуємо за увагу!
Гарного Вам настрою та
творчого натхнення!